

segel v poravnavo mednarodnih konfliktov. Ako bi pretela kaka vojna — pravi resolucija v svojem zaključku — bo moral proletarijat in njegovi parlamentarni zastopniki s pomočjo socialističkega mednarodnega urada ukreniti vse potrebno, da preprečijo izbruh vojne, poslužujé se onih sredstev, ki se bodo zdela najbolj prikladna in ki seveda bodo odgovarjala intenziteti razrednega boja in splošni politični situaciji. Ako bi vkljub temu vojna izbruhnila, bodo oni morali vse ukreniti k takojšnjemu koncu vojne in izkoristiti gospodarsko in politično krizo k pospeševanju poloma kapitalističkega sistema. — V debato je posegel Vandervelde kakor referent in priporočal resolucijo. Adler je trdil, da ne v Haagu, ampak v Stuttgartu je prava mirovna konferenca. Vsak atentat na mednarodni mir — je rekel govornik — bo ne le konec militarizma, ampak tudi kapitalizma. — Resolucija je bila potem vzprejeta po vzkliku, medtem ko so Hervé in njegovi pristaši prav živahno protestirali. — Kongres je še sprejel resolucijo v protest proti zatiranju romunskih židov in drugo v znak simpatije napram ruskim revolucijonarjem. — Predsednik Singer je nato zaključil shod. Prihodnji shod se vrši v Kodanju. — Kongres je razpravljaval o teh-le vprašanjih: 1) Militarizem in mednarodni konflikt; 2) razmerje med političnimi strankami in strokovnimi organizacijami; 3) kolonialno vprašanje; 4) priseljevanje in izseljevanje delavcev in 5) ženska volilna pravica.

Vestnik.

Brzjavka: Strmšek umrl; pogreb bo v nedeljo, 8. t. m., ob 11. uri predpoldne.

Davorin Trstenjak — na indeksu. Zagrebški „P o k r e t“ prinaša odredbo ordinarijata senjske škofije, s katero se daje na indeks pedagoška knjiga „Prirodni uzgajatelji“ prvaka med naprednimi hrvaškimi pedagogi, našega rojaka Davorina Trstenjaka. Razširjanje tega „kužnega semena“ mora vsak duhovnik zabranjevati z vsimi sredstvi. — To je seveda le reklama za to izborno knjigo. — Mi g. Trstenjaku na tej odliki iskreno čestitamo! Knjigo samo pa najtopleje priporočamo.

„Slomškova zveza“ ima občni zbor v soboto dne 7. septembra ob polu 10. uri dopoldne v mali dvorani hotela „Union“ v Ljubljani. Dnevni red: 1. Pozdrav. 2. Nekaj misli o našem gmotnem stanju. (Nadučitelj Štefan Primožič.) 3. Socialno delovanje učiteljice. (Gdč. učiteljica Mira Regali.) 4. Krščanska vzgoja. (Nadučitelj Julij Slapšak.) 5. Etika in moderna šola. (Profesor Evgen Jarec.) 6. Birokratizem v šoli. (Nadučitelj Štrukelj.) 7. Naša stanovska politika na Kranjskem. (Učitelj Fr. Jaklič.) 8. Odborovo poročilo. 9. Volitve. 10. Slučajnosti. Dano v Dobrépoljah, dne 20. avg. 1907. Za „Slomškovo zvezo“: Fr. Jaklič, t. č. predsednik. — Mi smo že pripravljani na strele, ki bodo letele na nas v soboto iz „Uniona“. Primožič in Jaklič bosta zabavljala, da se bo kar kadilo. Slapšak in Štrukelj sta bolj mirna človeka in utegneta s svojima referatoma osrečiti naše uredništvo. Vsaj Štruklju smo bili že dobri, ko so ga gajžlali njegovi somišljeniki. Profesor Evgen Jarec bo nemara tudi rekel katero o značaju in egoizmu. Takrat se bosta Primožič in Jaklič spogledala, a sram ne bo nikogar. To je kratko poročilo o tem znamenitem shodu, napisano pred zborovanjem. Koliko bo udeležencev, povemo prihodnjič.

Društvo „Selbsthilfe der Lehrerschaft Steiermarks“ naznanja, da so v kratkem umrli 4 člani, in sicer gg. Böheim (umrl 7. julija), Ludovik Tribnik (5. avgusta), Miroslav Henker (8. avgusta) in Klement Pröll (17. avgusta). Izplačanih je bilo 1420, 1430, 1430 in 1430 K. — Po § 3. dr. pr. je treba plačati po 8 K, in sicer lahko v dveh obrokih (septembra in oktobra).

Učiteljska tiskarna poroča glede šolskih tiskovin, da se za zdaj razpošiljajo samo najpotrebnejše; šolska naznanila in nekatere druge tiskovine se pošljejo o pravem času. Krivda ne zadene tiskarne, ker se je šele 13. avgusta naznanilo, da ostanejo za letos še stare tiskovine v rabi. Dokler ni imela gotovosti, se tiskarna ni smela zalagati s tiskovinami, v tem kratkem času — dobrih 14 dni — pa ji je bilo nemogoče založiti

vseh tiskovin. Prosimo torej g. šol. voditelje malo potrpljenja. Tudi se pripete slučaj, da g. šol. voditelji niso zadovoljni s kakšno tiskovino in žele drugačne. Naša tiskarna založi tiskovine šele po tehtnem preudarku, oziraje se na želje večine svojih odjemalcev. Nikakor pa se ne more zahtevati od tiskarne, da bi ene vrste tiskovine založila kar po več vzorcev, morda za vsako šolo drugačne. Zdi se nam, da zaradi tega ni večjih vse v redu pri šol. tiskovinah, ker je naša tiskarna „Učiteljska“ tiskarna. Naročilni list se nikdar ne vrne naročniku in ostane kot dokaz naročila v tiskarni. Tako delajo menda vsi trgovci in obrtna podjetja. To v odgovor g. pritožnikom, ker vsakemu posebej zaradi preoblega dela ni mogoče odgovarjati.

Iz črne knjige slovenskega učiteljstva. Slučajno nam je prišel v roke zanimiv dokument, ki dokazuje jasno, kako nujno potrebno je, da se odpravi tajna kvalifikacija učiteljstva, ki odpira široko vrata najpodlejšemu denunciantstvu. Pred leti je prošil neki učitelj na Kranjskem za definitivno nameščenje. Okrajni šolski svet je nato pozval njegovega predstojnika, naj izreče svoje mnenje o njegovi kompetenci. Nadučitelj, torej stanovski tovariš prošilčev, je poslal na ta poziv okrajnemu šol. svetu to-le poročilo, ki ga priobčujemo v nemškem originalu, ker bi v prevodu preveč izgubil na svoji klasičnosti. Dotično poročilo slove doslovno tako-le: „Nach der Gesinnung des gehorsamst Gefertigten zeigt der hierortige Lehrer N. wenig Eifer und Pflichtbewusstsein für die Schule. Er spricht gern von Beurlaubungen; so wollte er im Laufe des vergangenen Schuljahres trotz seiner guten Gesundheit um einen längeren Urlaub bitten, um in ein Bad zu gehen, was er aber wegen Geldmangel unterlassen hatte. Er spricht gern, wie er frei werden könnte und was die Schulkinder nicht zu lernen brauchen, eine besondere Abscheu zeigt er gegen das Deutsche in der Schule. Er ist ein leidenschaftlicher Berichterstatter in verschiedenen Zeitungen, als „Slov. Narod“ und „Slovenec“ u. s. w. und hat sowohl in der Stadt, wie auch auf dem Lande seine Gesinnungsgenossen, die er so oft besucht, als ihm seine Geldverhältnisse und Zeit erlauben; hätte er Geld und Zeit, so würden diese Besuche immer dauern. Die Disziplin bei seinen Schulkindern lässt viel zu wünschen übrig. Es ist seine Freude, durch das Öffnen der Tür und der Fenster die Temperatur im Schulzimmer zu erniedrigen, um dann über die Kälte in der Schule zu klagen. Er will sich überhaupt in alles mischen und alles nach seiner Mode anordnen. Er will hier einen Vorschussverein gründen, einen Leseverein oder Ötalmica errichten, eine Industrieschule, Spitzenklöpplerei, Topfmacherei etc. etc. gründen. — Man hat sogar gehört, dass er mit seinem Anhang das löbliche k. k. Bezirksgericht von in das neue Haus des X. Y. nach Z. übersetzen wird. Da er in die Zeitungen immer Artikel einschickt, so ist der gehorsamst Gefertigte für sich vollkommen überzeugt, das N. der Verfasser jener Zeitungsartikel ist, welche anlässlich der Lehrerversammlung im gehässigen Tone gegen die deutschen Lehrer dieses Bezirkes geschrieben werden; denn N. hat sogar über die R—r im spöttischen Tone in einem Blatte geschrieben. Er hat viel geschrieben in „Dom in Svet“ über die Krainer und über die Bewohner in X., bei welchen er sich verhasst gemacht hat. Er schreibt überhaupt über alles, was ihm nicht lieb ist, besonders gern haut er über Gottschee und Gottscheer und über alles, was in Gottschee ist, wenn auch ohne Grund. Weil er schon jetzt, in provisorischer Eigenschaft das macht, so ist aller Grund da, dass er in definitiver Eigenschaft viel energischer Auftreten wird, denn er will sich auf jeden Fall „berühmt“ machen und als Wohltäter seiner Geburtsparre und des Slovenentums gelten. Der gehorsamst Gefertigte hat schon mehrere Lehrer an seiner Schule gehabt, aber so einbildend und politisch und „corios“ wie der, war noch keiner. Die löblichen k. k. Behörden werden höflichst gebeten, nicht zu verraten, dass der gehorsamst Gefertigte diese wahren Zeilen geschrieben hat. — Z. Z. Schulleiter.“ — Na temelju te denunciacije je okrajni šolski svet poslal dež. šolskemu svetu poročilo, v katerem pravi doslovno to-le: „Mit Rücksicht auf die prononcierte Parteinahme des Lehrers für politisch-nationale Bestrebungen, die bereits Anlass zu verschiedenen Reeriminationen gegeben haben, nicht zum definitiven Lehrer zu ernennen.“ Dotični učitelj na to res ni bil definitivno nameščen. Ta slučaj,

ki smo ga objavili, osvetljuje bengalično vso nemoralnost tajne kvalifikacije. Naj bi kompetentni krogi to vendar enkrat uvideli ter se potrudili, da odpravijo demoralizujočo napravo tajne kvalifikacije.

„Dijaški dom“ v Ljubljani. Sedaj, ko se bliža začetek novega šolskega leta, se nam vidi umestno, da opozorimo slavno občinstvo na gori imenovano podjetje. Živa potreba po dobrih stanovanjih in po strogem nadzorstvu za naše dijake je vodila ustanovitelje, da se je oživotvorila ta ideja. V zavod se sprejemajo dijaki različnih kategorij, na razpolaganje so lepe, prostorne in zračne sobe. Vse dejanje in nehanje v zavodu je uravnano po pedagoških principih. Določen je natančno hišni in dnevni red, sonadzorstvo in pomaganje pri učenju je poverjeno samo osebam, ki so se sprejele po vsestranskem višjem priporočilu. Za hrano, stanovanje in pomaganje pri učenju je določen mesečni prispevek od K 60, posebne ure za izvenšolske predmete se plačujejo po dogovoru. Za letošnje šolsko leto je število gojencev omejeno in je na razpolago samo še nekoliko prostorov. Vsi potrebni podatki glede sprejema, hrane, nadzorstva in dnevnega reda se dajejo ustno ali pisмено vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne pri vodstvu na Poljanski cesti šte. 22., II. nadstropje.

Učiteljska imenovanja. C. kr. mestni šolski svet ljubljanski je na kreiranih vzporednicah mestnih ljudskih šol ljubljanskih za prihodnje šolsko leto imenoval doslej sledeče pomožne učitelje in učiteljice: za I. mestno deško ljudsko šolo pom. učitelja Rud. Poljanca, za II. mestno deško ljudsko šolo pom. učitelja Bog. Govekarja, za mestno slovensko dekliško osemrazrednico pri sv. Jakobu: pom. učiteljice Emilijo Rojčevno, Milico Prosenčevno, Albino Svetkovo, Marijo Grošljevo, Leo Levčevno, Mileno Rohrmannovo in absolventko Marijo Arselinovo; za mestno nemško dekliško osemrazrednico pomožne učiteljice: Olgo Kunejevo, Kristino Ravnikarjevo in Elzo Lušinovo, Bolno učiteljico Konškovo bo tudi še zanaprej nadomeščala pomožna učiteljica Marija Ramovševa; na mestu, ki je po vpokojeni ravnateljici Bauerjevi izpraznjeno, bo pa pouk nadaljevala pom. učiteljica Vera pl. Gresslova.

Na deželni gluho-nemci v Gorici je imenovan za učitelja na mesto pokojnega g. Ant. Rudeža Ivan Reščič, sedaj kaplan v Boveu. Reščič je bil, preden je bil sprejet v semenišče, ljudskošolski učitelj na Goriškem.

Osebnosti na Kranjskem. Za provizoričnega učitelja in šolskega voditelja na Olu pri Vipavi je imenovan gosp. Karel Blažič. — Okrajni šolski svet v Kranju je imenoval za provizoričnega učitelja in vodjo šole v Predoslju abs. učiteljskega kandidata Frana Jociča. — Mestni šolski svet ljubljanski je imenoval izprašano učiteljsko kandidatino Vero pl. Gresslovo za pomožno učiteljico na Srazredni nemški ljudski šoli. — Mestni zastop v Idriji je imenoval za pravega realnega učitelja tamošnje višje realke dr. Drag. Lončarja, doslej suplenta na c. kr. realki v Ljubljani, in za suplenta Kajetana Stranetzkega, poizkusnega kandidata v Idriji. — Za provizoričnega učitelja na Studencu je imenovan absolvirani učit. kandidat Josip Potrato.

Katehetski shod se vrši dne 10. t. m. v Ljubljani. Na dnevnem redu so predavanja in hospitacije.

Razširjenje šol. Ljudsko šolo na Savi razširijo v dvo-razrednico, ono v Mavčičah pa v tro-razrednico.

Moravski učitelji imajo svojo pevsko zvezo, ki šteje 50 pevcev. Ta zveza priredi meseca decembra koncert v Ljubljani in Zagrebu.

„Hrvatski Zmaj“ ustanavlja v Zagrebu mestno knjižnico in mestni muzej. Na oklicu sta podpisana Emilij Laszowski in učitelj Stjepan Širola.

Poročil se je dne 26. avgusta t. l. v Dramljah pri Čelju tamošnji učitelj in rezervni častnik, tov. Radoslav Hernko, s hčerko odotnega nadučitelja Fr. Košutnika. Bil srečno!

III. jugoslovanska umetniška razstava bo o Božiču v Zagrebu. I. je bila v Belgradu, II. v Sofiji, III. bo letos v Zagrebu in IV. bo prihodnje leto v Ljubljani.

Mednarodni shod časnikarjev se vrši letos v Bordó na Francoskem, in sicer od 24. in 25. septembra.

Spomenik Riegru, slavnemu češkemu politiku, odkrijejo v Horici na Češkem z veliko slovesnostjo dne 7. in 8. septembra t. l.

Čadramlje. Na tukajšnjem pokopališču smo pred osmimi leti položili tov. Bogom. Malenška k zadnjemu počitku. Ker se je njegova obitelj preselila v Maribor, ni bilo nikogar, ki bi se bil brigal za njegov grob. To je dalo povod tov. Brumnu, da je začel nabirati prispevke in zadnjo nedeljo se je odkril pokojnemu lep spomenik ob navzočnosti 20 tovarišev in tovarišic, polnoštevilno zbranega okr. šol. sveta, občinskega odbora, šol. mladine in nepričakovano veliki množici občinstva. — Tovarišu Brumnu čast na njegovem plemenitem čuvstvu za pokojnega tovariša; počastil je s tem činom ne samo rajnega, ampak i sebe in ves učiteljski stan. A tudi Čadramljanom se je tovariš Brumen ustregel, kaj vsi so radi in po svojih močeh prispevali za spomenik in so s svojo navzočnostjo pri odkritju istega pokazali, kako visoko cenijo spomin na svojega nekdanjega učitelja. Med tako zavednimi in naprednimi ljudmi je veselje delovati in marsikateri tovariš si je misli: Kaj bi dal, ko bi bili v mojem šol. okolišču taki možje!

Mariborska sadjerejska in vinorejska šola ter Slovenci. Prijatelj našega lista nam piše: „Človek bi ne verjel, da je kaj takega dandanes mogoče, da se na zavodu, ki je namenjen strokovni izobrazbi kmetijskega stanu na Spodnjem Štajerskem, slovenski učenci v vsakem oziru brutalizirajo in zopostavljajo in vse to na večjo čast in slavo — vsemogočnega nemštva! Slovenski učenci morajo edino le iz tega vzroka biti eno leto več na zavodu kakor Nemci, to pa le zato, da se nauče v prvem letu toliko nemščine, da morejo v 2. in 3. prisostvovati nemškemu pouku. V slovenski deželi je tedaj treba blažene nemščine, da se morejo fantje priučiti umnemu sadjarstvu in vinarstvu! Pa da bi se res tudi nemščine v prvem letu učili in naučili! Slovenci imajo v prvem letu za nemščino in druge pripravljalne predmete 2 uri, reci celo dve uri pouka na teden. Medtem ko sede Nemci v šoli, delajo slovenski fantje ko črna živina in ne smejo med seboj niti govoriti slovenski! Ali je kaj takega pri nas leta 1907. po Kristovem rojstvu še mogoče? Taka gola brutalnost in izkoriščanje slovenskih fantov! Temu se bo prišlo v bodoče najlože v okom, ako bodo Slovenci iz Maribora vobče izostali in zahajali vsi v Št. Jurij v novo gospodarsko šolo, na kateri pa naj bi se poučevalo tudi vinarstvo in umno kletarstvo, ne le živinoreja in poljedelstvo, kakor Nemci to nameravajo in Slovenci odobrujejo. Na vsak način pa se mora odpraviti to moderno suženjstvo v Mariboru. Naj govore odločujoči možje, naši deželni poslanci!

VI. mednarodni shod družbe proti jetiki so vrši od 19. do 21. septembra t. l. na Dunaju.

XIV. Mednarodni svetovni kongres svobodomislecev v Pragi. Dne 8., 9., 10., 11. in 12. septembra se vrši v zlati Pragi XIV. svetovni kongres „Svobodne misli“. Za Parizom, mestom Voltaireja, za Rimom, mestom Garibaldija, prihaja Praga, mesto velikega mučenika Jana Husa, kot prastaro gojišče svobodne vede in svobodnega motrenja ter se veže s prejšnjima v častno trezvezo. — Vodilna misel svetovnega kongresa v Rimu je bila ona z orožjem leta 1870. izvojevanega triumfa posvetne države nad cerkveno. Vodilna misel kongresa v Parizu je bila poveljevanje parlamentarnim in zakonitim potom desežene ločitve države od cerkve. Vodilna misel kongresa v Pragi bo ta-le: uglobljenje idej, ki vodijo v posvetnost celotno evropsko družbo na poti socialnega in postavnega razvitka. V Pragi se izdelajo z resnim filozofičnim delom na podlagi sesnic vede oni temeljni stavki, ki naj vedejo v skladu s sociološko resničnostjo človeštvo po poti napredka in uspešnega razvitka. — Program kongresa je ta-le: 8. septembra dopoldne: Otvoriteni govor prof. I. Krejčija s praškega vseučilišča. Nato pozdravi in referati delegatov iz Nemčije, Belgije, Francoske, Italije, Švice, Španije, Poljske, Argentine. Potem sledi poročilo profesorja Hektorja Denisa, nekdanjega rektorja vseučilišča v Bruslju, o delih za izdajo nove enciklopedije. Popoldne ogled Prage. Zvečer slavnostna gledališka predstava na čast gostov. — 9. septembra dopoldne: Administrativna seja delegatov o temi: organizacija „Svobodne misli“. Popoldne svobodna šola: Svobodna šola in svobodna misel, verouk v šoli in pra-

vica do poduka v vseh stopnjah šolske izobrazbe. — 10. septembra Ločitev države od cerkve: svetna država, mrtva roka. Zvečer gledališka predstava. — 11. septembra dopoldne: Patriotizem in svobodna misel. Popoldne: Posvetna družba: reforma zakonskega prava; družabno stališče žen; zažiganje mrličev; svoboda vesti. — 12. septembra popoldne: Pregled storjenih del, prosti predlogi; določitev prihodnjega kongresa; slavnostni zaključek. Zvečer: Slavnost, ki jo prirede praške sekcije „Svobodne misli“. — Kongresna dela izvršujeta češka in nemška sekcija svobodomislecev na Češkem s sedežem v Pragi. Naznanila, vprašanja in informacije je nasloviti na: Karel Pelant, Praga, Kral. Vinogradi. — Generalni svet „Svobodne misli“ se obrača do vseh svobodomislecev vseh narodov, do svobodnih društev, do vseučilišč in društev za vzgojo ljudstva, do znanstvenih društev, socioloških združb, do učiteljskih, dijaških in delavskih društev itd., da naj delajo z vso močjo in energijo na to, da uspe kongres kar najsijajneje; pozivlja na obilen obisk ter na moralno in materialno podporo. Pod oklicem so podpisani tajniki raznih narodov. Za Slovence je podpisan visokošolec Lenart Lotrič v Železnikih. Na kongresu bodo zastopani tudi Slovenci. — Ta svetovni kongres svobodomislecev v Pragi bo nekaj velevažnega, zategadelj pa bo omenjene dni pogled vsega izobraženega sveta obrnjen proti zlati Pragi.

Razgled po šolskem svetu.

— **Rakodezay**, novi hrvaški ban, se je dolgo pripravljaj, da umakne naredbe prejšnje vlade, s katerimi naredbami se je zadal smrtni udarec madžarskim šolam na Hrvaškem. Končno je sedaj preklical vladno naredbo, po kateri morejo konfesionalne šole sprejemati drugoverne otroke samo s poprejšnjim dovoljenjem vlade. S tem je seveda ustregel Madjarom. No, za kako dolgo?

— **Naučni minister Marchet odstopi**. „Zeit“ poroča iz Išla, da je naučni minister Marchet v avdijenci pri cesarju izrekel željo, da bi rad odstopil. Cesar ni bil pri volji sprejeti demisije.

— **Razmere na Bolgarskem** najbolj osvetljuje dejstvo, da je 500 bolgarskih učiteljev odpuščenih iz službe. Nedavno tega so imeli bolgarski učitelji v Sofiji velik shod, na katerem so ljuto napadali vlado in ministre zaradi novega zakona, ki jemlje učiteljem vso svobodo in jim nalaga težka bremena. Kakor poroča „Dnevnik“, je vlada sedaj odpustila iz službe 500 učiteljev in učiteljic. Motivi za njih odpust so različni. Nekaj jih je odpuščenih, ker so socialisti, drugi, ker so člani učiteljske zveze, tretji, ker so sodelovali na učiteljskem shodu itd. Vse kaže na to, da se Bolgarska nahaja pred nevarno krizo in da se bo omajal prestol kneza Ferdinanda, ako ne bo začasa napravil konca stambulovski strahovladi. — Vlada je razpustila zvezo učiteljskih društev ter zaplenila arhive in blagajnico. Preprečiti je namreč hotela, da bi mnogobrojni odpuščeni učitelji v svojem boju proti vladi ne dobivali podpor. Toda vlada se je urezala, zakaj glavni zvezni zaklad, kakih 300.000 frankov, se je pravčasno naložil v banke na imena raznih učiteljskih prijateljev. — Te razmere so tudi vzrok, da se ni Bolgar gosp. Granscharoff udeležil letošnje „Zavezine“ skupščine.

— **IV. shod „Zveze učiteljic“ kraljevine Hrvaške-Slavonije** se je vršil 24. avgusta v Zagrebu pod vodstvom gdčne Milke Pogačičeve. Gdčne Berkičeva je poročala o položaju učiteljic na Hrvaškem in v drugih državah. Učiteljica Nowotnyjeva je predavala o reformi nižjih ljudskih šol in stavila resoluciji, da se obisk podaljša na 6 let in da se odpravi ponavljalna šola in namesto nje uvedeta dva razreda, ki naj dasta pouk za praktičsko življenje. Gdčna Smrekarjeva je pretresala vprašanje reforme višjih dekliških šol.

— **Srbsko žensko učiteljske v Karloveih** se premesti s prvim septembrom v Pakrac in združi z ondotnim moškim učiteljskim.

— **Novo ljudske šole v Črni gori**. Kakor poroča črnogorski vladni list, se otvorijo letos v Črni gori v 19 vaseh nove ljudske šole, v sedmih vaseh se odprejo pa vzporedni razredi.

Z gospodarskega polja.

— **Zahtevajmo občno državno zavarovanje proti uimam!** Nesrečna toča napravi pač vsako leto v raznih krajih večjo ali manjšo škodo, toda da bi tako pogosto klestila in tako uničevala vse poljske in druge kmetijske pridelke kakor letos, ne pomnijo mnogi stari ljudje. Že nekaj tednov sem dobajajo neprenehoma žalostne novice, da je toča v tem ali onem okraju vse uničila. In resnica je, da kjer se je letos vsula, je z malimi izjemami vse ogolila, tako da so nekatere občine popolnoma ob ves pridelek. To je tem žalostneje, ko je ravno letošnje leto vse dobro kazalo, zlasti pa trtje. Od raznih krajev prihajajo tožna poročila o velikih poškodbah po toči. Tako je n. pr. močno potokla po haloških vinogradih okolo Ptuja na Štajerskem, ponekod na Krasu, v Furlaniji po tržaški okolici, po Istri, Dalmaciji itd. Koder je toča tudi poljske pridelke ter celo travo in deteljo popolnoma zbila, je ljudstvo kar obupano ter se resno bavi z mislijo na splošno izselitev, zakaj z državnimi in deželnimi podporami, ki jih dobe bodisi v denarju ali v blagu, je poškodovancem le malo pomagano. Ko bi se hotelo vsem potrebam le deloma zadostiti, bi se moralo letos samo vinogradnikom v prizadetih deželah več milijonov kron dovoliti. Da bi se s podelitvijo takih podpor le količkaj položaj ublažil, ni misliti, zakaj podelitev večje ali manjše državne podpore je v Avstriji večkrat odvisna od faktorjev, ki niti pojma nimajo o našem kmetijstvu, dočim se poročila županstev in strokovnjakov le za silo upoštevajo. Kdor se dandanes s kmetijstvom sam bavi, ve, kakšne težave mora prebiti in koliko izdati, preden spravi svoj pridelek pod streho, odnosno v denar. V slučaju uime so vsi občani enako prizadeti; zato bi pa morali priti pri razdelitvah tudi večji posestniki v poštev. Toda ti rajši utrpe vsakršno darilo kakor da bi si za nekaj kronic ali par mernikov žita nakopali na glavo še večje sovraštvo svojih sosedov in soobčanov. — V takih slučajih bi mogla vlada le z znatno pomočjo obupno in razburjeno ljudstvo pomiriti. To bi se pa dalo doseči edino le na ta način, če bi se ustanovila splošna državna zavarovalnica proti uimam, t. j. proti poškodbam po toči, vodi, mrčesih, suši in vetrovih ter mrazu. Pri tem bi se lahko upoštevalo tudi zavarovanje živine. — Če se v tem oziru kmalu kaj ne ukrene, pojde naše itak že napol bankerotno kmetijstvo vidno rakovo pot. — Sedaj ko je v parlamentu velika agrarna stranka, naj bi vsi kmetovalci in kmetiški posestniki brez izjeme zahtevali, da se vsi državnozborni zastopniki za to pereče vprašanje krepko zavzamejo. Tukaj mora veljati načelo: eden za vse, vsi za enega.

Fr. Gombač.

— **Domača živina na Kranjskem**. Konec leta 1906 so našli na Kranjskem 24.289 konj, 129 mul, oslov in mežgov, 210.131 goved, 23.133 ovc, 2920 koz in 112.399 prašičev. Razen ovac in koz, katerih število je padlo, se je živina pomnožila. V vseh okrajih na Kranjskem je bilo zaklanih lani 27.433 goved, 30.845 telet, 16.960 ovac, jagnjet koz in kozličev, 52.463 prašičev in 35 konj (v Ljubljani). V ljubljanski klavnici so pobili: 276 bikov, 3935 volov, 324 krav, 8523 telet, 2990 ovac in jagnjet, 2399 kozličev, 8546 prašičev in 35 konj. Veliko zaklane živine so izvozili zlasti na Koroško in v Istro.

— **V Mariboru** se vrši od 16. do 21. septembra t. l. na deželni sadjerejski in vinorejski šoli poučni tečaj za uporabo sadja in zelenjave. Število udeležencev je določeno na 30 glav. Za pouk ni treba plačati ničesar. Kdor se želi tečaja udeležiti, naj se prikladi do 12. septembra 1907 pri ravnateljstvu zavoda.

Raznoterosti.

× **Temperatura poletnih pijač**. Naravno je, da rabi telo poleti mnogo več pijače kakor druge letne čase, ker izgubi telo s potenjem mnogo potrebne mokrote. Nevarno pa je piti mnogo mrzle vode pri razgretem telesu, ker mrzla pijača čez mero razhladi notranje, posebno prebavne organe, zaradi česar nastanejo lahko vnetja. Zaraditega je neprevidno uživati ledene pijače (sladoled itd.). Najbolje vpliva voda, ki ima 8 do 10°, dočim voda s 15° že ne vpliva več poživlajoče ter ne ugasi žeje. Najbolja je taka voda, ki jo dobivamo iz studencev, ki so vsaj 3 metre globoki. Pripravna pijača zoper žejo poleti je tudi črna kava.